

Svedjebruk innebär att man sätter eld på skogen och sår i askan. När jorden inte längre ger goda skördar flyttar man till en ny plats och bränner ner skogen där.

Så hade de finska bönderna gjort hemma i Finland. Men det gick åt massor av skog och djuren drevs i väg. Till slut förbjöd kungen svedjebruket. Då började många av de finska invandrarna arbeta som gruvarbetare och smeder i Bergslagen i stället.

Samerna var först i Norrland

Sameland kallas de norra delarna av Norge, Finland, Sverige och Ryssland. Här har samerna bott i tusentals år. Deras språk, samiska, är släkt med finska.

Samerna levde på jakt, fiske och renskötsel. De hade stora renflokar som betade på fjällsluttningarna. Renarna vandrade hela tiden för att finna nytt bete, och därför var samefamiljen inte bofast. Samerna flyttade med renarna på deras vandringar och byggde en kåta på varje plats med nytt bete.

Samepar med ren.
Teckning från 1600-talet.

Andarna i naturen

Naturen var helig för samerna, och de trodde att det kunde bo en ande i en klippa eller sten som hade ovanlig form. En sådan plats hette seite och där offrade och bad man till anden.

Samernas präster kallades nåjder. Deras uppgift var att tala med andarna och be om hjälp, till exempel när någon var sjuk. För att få reda på andarnas vilja lade nåjden en liten bit renben ovanpå en trumma av renskinn. Benbitens rörelser över de olika tecknen under trummandet gav signaler från andarna som bara nåjden kunde tyda.

En samisk trumma med heliga tecken som ritats med röd al barkssaft. Nåjden trummade för att locka fram en ande.

Samerna tvingades bli svenskar

De svenska samerna fick leva i fred till långt in på medeltiden. Men sedan började svenskarna flytta till Norrland och då bestämde kungen att samerna skulle bli "riktiga svenskar".

Kungens män var grymma och hänsynslösa. De tvingade samerna att döpa sig och bli kristna. Och de krävde att samerna skulle betala skatt, jagade deras nåjder och slog sönder deras trummor.